

Presentació

És ben sabut que el programa de restauració-cultural que aquest país s'imposà al bell començ del nostre segle, recollint així els ideals i l'empenta de la Renaixença, presentava en un primer pla —gairebé, diríem, com la més urgent de les nostres assignatures pendents— la recuperació dels clàssics greco-latins.

Ens trobem ara, a quinze anys de la fi del segle, arborant la mateixa torxa. Aquella mateixa torxa. Però amb un altre sentit, d'una altra manera. La feina de traducció dels clàssics, la més urgent que s'imposaren en aquest àmbit els noucentistes, està endegada: no és una feina que hagi arribat al seu terme, car cada època fixa els seus ulls, especialment, en autors diferents i cada època necessita noves traduccions, que són termòmetre de la vitalitat d'una cultura. I, a més, encara tenim, quant a les traduccions, llacunes importants. Però, en general, comptem amb una feina feta digna i no molt deficitària. D'altra banda, és impossible d'ignorar que els clàssics antics tenen avui, arreu del món, una presència diferent: sentida intensament i com a bàsica, en els països de cultura, però no com a paradigma absolut ni com a norma ètico-pedagògica unidimensional, closa en ella mateixa, ni tampoc com a llevat de projectes nacionalistes que en el passat s'adveraren encomanadissos i exportables però insolidaris i igualment closos. I, encara, els estudis de filologia clàssica han avançat tant, s'han especialitzat en tantes direccions, també entre nosaltres, que l'article de revista, el text que planteja problemes ara mateix en debat entre hellenistes i llatínistes, ens ha semblat un element, en la difícil però inajornable recuperació cultural de Catalunya, que la nostra cultura i la nostra llengua havien d'acceptar com a repte i respondre-hi.

Ítaca, el regne petit on torna, havent endurat i encara endurent tants treballs, l'heroi de l'*Odissea*, l'illa que a força de viure aprenem què vol dir, en un poema de Kavafis; i, en ella, una cova que pot ser presa com a símbol de la llibertat en una tradició, la de la nostra cultura. Una cova, dins d'una illa, que pot significar tota Grècia. Grècia, i el món clàssic, constitueixen avui, en efecte, un repte. Hem de sumar-nos a l'interès que susciteu en les altres cultures occidentals, respondre-hi amb rigor i obertament.

En la necessària institucionalització de la nostra represa cultural cercàrem un espai, nostre i obert —interdisciplinar i internacional— per als estudis clàssics. L'hem anat consolidant, d'ençà de la fundació de la nostra Societat, i esperem de mantenir-lo i d'engrandir-lo, en el si de l'Institut d'Estudis Catalans. Esperem d'aplegar l'esforç de tots els estudiosos de les nostres terres, de tots aquells que, d'arreu del món, estan i estaran en contacte amb nosaltres, ens ajuden en les nostres investigacions i treballen en la reconstrucció del món antic potser fent-lo menys romànticament clàssic de com n'hem rebut la imatge, però amb rigor, amb dedicació i amb la tenacitat de descobrir, allí on la nostra cultura ha tendit a veure's sempre ella mateixa, els grecs i els romans, els antics, els altres i no només nosaltres.